

Een Rijks Labyrint

Een bezoek aan het nieuwe Rijks doe je in tweeën. De ene keer rechtsom, de andere keer linksom. Anders kom je in de war met chronologie en dubbellopen. Na twaalf keer verdwalen weet ik het nu. Het lijkt op het spelletje 'Het geheim van de smid'. Teken in acht lijnen een huis met een dak en een kruis zonder je pen van het papier te halen.

De kaartcontrole zit in de noordelijke vleugel (rechts van de fietstunnel, met je rug naar de stad). De bewegwijzering stuwt je naar rechts boven, maar doe het tegenovergestelde: ga naar links onder, richting Aziatisch Paviljoen. Via een klein deurtje neem je nog een zaaltje Middeleeuwen mee. De kleine trap daarachter leidt je al naar de eerste verdieping. Dan begint het grote draaien. Vanuit het hart van het nationaal historisch museum, de Waterloozaal, loop je met de klok mee naar romantisch historisme en ons heroïsche koloniale verleden, om uit te komen bij Breitner, Van Gogh en Mondriaan. Voor de meeste bezoekers is dat overigens het begin van hun parcours. Daar zie je de mensen namelijk vanuit het grote trappenhuis hun eerste museumzaal betreden, tegen de klok in. En ook tegen de tijd in, want ze eindigen bij Waterloo en daarachter klimmen ze massaal via de kleine trap naar de Nachtwacht.

Maar wij doen het goed. Na Mondriaan staan we in het grote trappenhuis, aan de stadszijde. Hup die trap op, met de klok mee, om in de enorme Voorhal uit te komen. Vroeger de winkel, nu de herschepen triomf van Cuypers' nationalisme en godsvrucht. Een sacrale ruimte die opent naar de basiliek van de Eregalerij met de Nachtwacht als hoofdaltaar. De toeschouwer als processieganger. Mis achter de Nachtwacht niet het opzaaltje met de terracotta modellen voor de versiering van het Stadhuis op de Dam – en de enige plek in het nieuwe Rijks waar je vrijelijk naar buiten kunt kijken. Zie daar hoe het Rijks ook hele gebouwen, gebouwtjes en architectuurfragmenten verzamelde. Terug via de Nachtwacht draai je, jawel met de klok mee, weer de rechtervleugel in, via de Hollandse zeemacht naar de poppenhuizen en de echte Gouden Eeuwse chique. Vlug langs de kabinetjes aan wat je de stadszijde van het museum raadt kom je terug in de Voorhal. Ga die niet door, maar zwenk snel naar rechts, naar een piepklein halletje dat een toiletgang kon zijn. Laat je niet van de wijs brengen door malle bewegwijzering. Rechts een witte pijl naar links met '1900-1950', links een zwarte '2' met '1600-1700'. Loop door, zeer contra-intuïtief, en kom via een dienstrapje op de bovenste verdieping (torentje!). Althans een halve eeuw: art nouveau, de oorlog, Rietveld en een vliegtuig (gek, ik associeer WO II altijd met de laatste helft). Hoe vandaar in die tweede helft van de twintigste eeuw te geraken blijft een raadsel. Maar laat dat de uitdaging van het tweede bezoek zijn.

Is zo'n queeste erg? Nee hoor, een labyrint mag best, dwalen heeft zo zijn charme. Het onthaast, maakt bescheiden, brengt je waar je anders nooit zou komen. Maar ons massaal tegen de tijd in laten lopen, dat moet beter kunnen.

